

Mooiste muziek over de vreselijkste mensen

Een verhaal over de giftigheid van macht, eeuwenoud maar nog altijd actueel. In al zijn ruwheid brengt Opera Spanga vanaf woensdag Verdi's klassieker *Macbeth*.

Opera
Diane Romashuk

Nat is het, en koud", zegt bariton Marcel van Dieren (47) als eerste over de repetities in Spanga. „Gelukkig staan we in een tent." Ergens zijn de weersomstandigheden misschien zo gek nog niet als je ook het slechtste uit jezelf moet halen. Van Dieren vertolkt de Schotse edelman en krijgsheer Macbeth in de op Shakespeares toneelstuk gebaseerde opera van Verdi uit 1847. Heksen voorspellen hem dat hij koning van Schotland wordt. „Zijn vrouw besluit het lot te helpen, en smeedt plannen om iedereen die nog tussen hem en de troon staat, uit de weg te ruimen."

Francis van Broekhuizen, met wie Van Dieren al vaker het podium deelde bij Spanga waar hij al jaren vaste gast is, is Lady Macbeth. Veel nadruk ligt op hun relatie. Van Dieren: „Komt alle kwaad uit haar? Waar is zijn grens? We zijn veel bezig geweest daarin de balans te zoeken." Hefte emoties worden daarbij in de regie van Corina van

Eijk niet geschuwd. „Geweld, seksuele intimidatie; het komt allemaal expliciet aan bod."

Macbeth is de eerste opera in Spanga's Verdi-trilogie. Van Dieren vervult daarvoor deze en komende zomers zijn thuisstad Tilburg voor Fryslân. „Zo'n zomeropera in de openlucht blijft iets unieks. Qua wat het van je stem vraagt is het verschil nu niet zo groot met een gebruikelijk podium, de tent heeft een wonderlijk goede akoestiek. Maar je kleedt je ook om in een tentje en je podium is van zand." De achterkant van de tent is open. „Het publiek ziet dus ook het weiland, of de auto van een personage aankomen. We hebben meer indrukwekkende effecten, zoals een in brand vliegende auto."

Voor Van Eijk is het inmiddels de derde keer dat ze zich aan de klasieler waagt, na eerdere producties voor het Amsterdamse Concertgebouw en de Fontys Hogeschool voor de kunsten in Tilburg. Van extra druk over het neerzetten van een al zo beproefde klassieker, heeft ze geen last. Van Eijk: „Totaal niet zelfs. Voor mij is de reden om *Macbeth* weer op te willen voeren simpel: het is gewoon de mooiste mu-

Marcel van Dieren als de Schotse krijgsheer Macbeth in Opera Spanga's *Macbeth*. Foto: Jessica Boerstra

ziek over de vreselijkste mensen."

De uitvoering van Spanga met orkest Filharmonie Noord brengt *Macbeth* terug naar de essentie van de originele opera, die na zijn première veel wijzigingen onderging. „We hebben wel wat coupures in de muziek gemaakt omdat het anders wel erg lang is", zegt Van Eijk. „De heksen worden oorspronkelijk

gezongen door een koor, wij hebben er drie die verweven zijn door de hele opera."

Daarnaast schoof Spanga's *Macbeth* iets op in de tijd, naar rond begin vorige eeuw. „Bij uitstek een tijd waarin macht ook heerst, en dictators als Hitler en Stalin opkomen. We laten zo ook zien dat de geschiedenis zich herhaalt. We

hadden wat dat betreft zelfs het huidige Noord-Korea als setting kunnen kiezen. Dit oude verhaal over macht is helaas nog hartstikke actueel."

Opera Spanga's *Macbeth* gaat woensdag in première en is tot en met 27 augustus te zien, www.operaspanga.nl

Op zoek naar ziel van Leeuwarder wijk

Het kan een lange weg zijn voordat een voorstelling of project wordt uitgevoerd. Hoe gaat het met Friese plannenmakers onderweg naar een (miskips)project? Vandaag: Siska Alkema en 'Goena Goena' in de Oost-Indische buurt in Leeuwarden.

Plannenmakers

Kun je iets meer vertellen over dit project?

„Goena Goena is een Javaanse term voor 'alles heeft een ziel'. Dat geldt voor mensen, dieren, bomen, bloemen en voorwerpen. Wij proberen symbolisch de ziel van de Oost-Indische buurt te vangen en op een positieve wijze door te geven aan de nieuw te bouwen wijk. Dat doen we door verhalen te verzamelen over mensen die in deze wijk hebben gewoond of nog wonen, over gebeurtenissen of bijzondere plekken. Zo blijken rond de vele hoekwinkeltjes die hier vroeger waren heel wat verhalen te circuleren. Bewoners kunnen ook hun verhaal delen over hoe zij de komende wijkvernieuwing ervaren, hoe hun vertrouwde omgeving gaat veranderen en hoe zij zich daarbij voelen. Al deze verhalen verbeelden de bewoners in verhalenhuisjes, waarbij de buitenkant van zo'n huisje bekleed wordt met foto's, voorwerpen of tekst. De hele verzameling staat straks symbool voor alle levensverhalen uit de bijna honderdjarige wijk. Op 22 oktober is er een verhalenroute waarbij de opgete-

kende verhalen centraal staan en onderweg de huisjes te bewonderen zijn. Ook is er langs de route muziek door wijkbewoners.

Tot slot zijn we druk bezig om de verhalen uit te schrijven en de huisjes met bewoners te fotograferen. Begin volgend jaar hopen we dan een mooi boek over de wijk klaar te hebben met de verzamelde verhalen, foto's van het project, bewoners en de historie van de wijk. Dit boek is in samenwerking met het Historisch Centrum Leeuwarden en woningbouwcoöperatie Elken."

Wat was de aanleiding voor Goena Goena?

„Vanaf volgend jaar tot 2018 worden er in de Oost-Indische buurt 225 huurwoningen gesloopt. Daarvoor in de plaats komen 198 nieuwe woningen. De buurt gaat dus enorm veranderen. Een deel van de bewoners zal terugkeren naar z'n oude stek, maar er zullen ook veel mensen vertrekken en een deel van de historie van wijk met zich meemen. Het is daarom nu het juiste moment om de verhalen vast te leggen en door te geven aan de nieuwbouwwijk. Goena Goena valt trouwens ook onder De Reis, het community-art programma van Kunstwurk en is een onderdeel van

Onthulling van het eerste betonnen huisje van het project Goena Goena. Links Siska Alkema, voorzitter van de bewonerscommissie, daarnaast buurtbewoonster Elizabeth Hietkamp. Foto: FD

LAB LWD, één van de bidboekprojecten van Leeuwarden-Fryslân 2018."

Hoelang zijn jullie bezig en loopt alles naar wens?

„Op eerste kerstdag vorig jaar hebben wij met een aantal buurtbewoners een kleine maar gezellige kerstbijeenkomst gehouden in ons projecthuis. Achter de schermen is daarna al veel gebeurd. Officieel is *Goena Goena* afgelopen 18 mei begonnen."

Welk onderdeel van dit project kost je op dit moment hoofdbrekens?

„Het blijft lastig om mensen uit hun huis te krijgen. Na de zomer gaan we bij de mensen thuis langs om verhalen op te halen. Blijkbaar is de drempel om het projecthuis in de Delistraat binnen te stappen hoog. Daarnaast blijft het projecthuis van september tot begin oktober woensdagmiddag geopend. Kom langs om verhalen te vertellen of foto's langs te brengen, zou ik zeggen."

Wat gaat juist goed?

„De onderlinge contacten in de wijk, met bewoners en iedereen die betrokken is bij de wijkvernieuwing. Ik ben vanaf oktober bij de

bewonerscommissievergaderingen geweest en heb daar goede contacten opgebouwd, voel me echt thuis in de wijk! Bij de aftrap in mei stonden we met bewoners op straat te praten. Dat was een feestje. Eerst ken je elkaar niet, maar daarna groet of spreek je elkaar in de wijk. Ik hoopte zo dat zo iets zou gebeuren. Hopelijk gaan we nog veel meer van dat soort momenten krijgen."

Meer informatie via info@siskalkema.nl of <https://www.facebook.com/goenagoenaleeuwarden>